

organisator en stimulator van de wetenschap. Dit werd o.m. gedaan in voordrachten van Smit over de Linneaanse dissertaties en door Heller in een voordracht over de *Bibliotheca zoologica* van Linnaeus. Ten slotte trachtten een aantal voordrachten Linnaeus te plaatsen in het licht van zijn tijd, zoals die van Boerman (Stockholm) en van Smit over de relaties tussen Linnaeus, Zweden en Holland; die van Hildebrand (Uppsala) over de economische achtergrond in Zweden in de 18e eeuw. De voordrachten van Lindroth (Uppsala), Larsen en Broberg (Uppsala) belichtten vooral de betekenis van Linnaeus tegen de achtergrond van de Verlichting.

Rest nog te vermelden, dat er in Zweden een nieuwe Linnaeus-film is vervaardigd, die ter gelegenheid van het congres werd vertoond.

P. Smit

MEDEDELINGEN VAN HET GENOOTSCHAP

IN MEMORIAM PIET SCHIPPERS

Met ontsteltenis ontvingen wij het bericht van het plotseling overlijden op 50-jarige leeftijd van de heer Piet Schippers, directeur van de uitgeverij Editions Rodopi N.V. te Amsterdam. Het is vooral aan hem te danken dat ons genootschap in staat was het nieuwe 'Tijdschrift voor de Geschiedenis der Geneeskunde, Natuurwetenschappen, Wiskunde en Techniek' uit te geven. Uitvoerig heeft hij met de leden van het bestuur van Gewina en van de redactie van het tijdschrift van gedachten gewisseld over de mogelijkheden van een dergelijke periodieke uitgave. Hij toonde grote belangstelling voor de doelstellingen van ons genootschap en deed ons ideeën aan de hand om de doelstellingen van Gewina in de toekomst meer gestalte te kunnen geven. Wij wensen zijn vrouw en kinderen veel sterkte bij het verlies van deze integere mens.

H.A.M. Snelders

IN MEMORIAM DR ÖDÖN BANKI (1903-1978)

Op 9 februari 1978 is in zijn woning te Itteren (Maasticht) op 74-jarige leeftijd plotseling overleden Doctor Ödön Bánki. Enkele dagen tevoren, op 4 februari, had hij nog te Amsterdam op de medisch-historische cursus als een frisse grijsaard een voordracht gehouden over de vroegere Utrechtse hoogleeraar Bleuland, een figuur die hem lang heeft geboeid. Bánki was op 19 mei 1903 geboren te Győr in Hongarije als de zoon van een gynaecoloog, die directeur was van de vroedvrouwschool aldaar. Hij was een Hongaar, en is dat in zekere zin gebleven, ook na zijn naturalisatie als Nederlander.

Hij bezocht het gymnasium in zijn geboorteplaats. Na

beëindiging van zijn medische studie promoveerde hij in Hongarije in 1927 op een experimenteel-embryologisch onderwerp (axolotl). Hij werkte o.a. onder de bekende onderzoeker Spemann.

Naar aanleiding van een voordracht op een internationaal congres wist Prof. Woerdeman hem over te halen om in Groningen in zijn laboratorium te komen werken. Later, na Woerdemans vertrek, werd Bánki medewerker van A.J.P. van den Broek te Utrecht. Als prosector heeft hij daar verscheidene jaargangen medische studenten de anatomie onderwezen.

In het voorjaar 1940 behaalde hij het Nederlandse artsdiploma; op de dag der Duitse invasie, 10 mei 1940, kwam het besluit van zijn naturalisatie als Nederlander af, en zo begaf hij zich onmiddellijk als Hollands arts naar het brandend Rotterdam om medische hulp te verlenen.

Hiermede werd zijn levensperiode als anatoom afgesloten. In de volgende jaren bekwaamde hij zich onder Rümke en Sillevius Smitt tot zenuwarts. In 1943 vestigde hij zich te Roermond, waar hij een grote praktijk opbouwde en tot 1960 werkzaam bleef.

Na enige jaren te Den Haag te hebben gepraktiseerd, en daarna aan de Psychiatrische Inrichting te Beilen verbonden te zijn geweest, werd hij in 1965 aangesteld bij de gemeentelijke sociaal-psychiatrische dienst te Haarlem. Na 1971 werkte hij elke week enkele uren in het Medisch-encyclopaedisch Instituut. Hieraan kwam een einde door zijn vertrek naar Maastricht, waar hij bij de opbouw der afdeling Psychiatrie van de nieuwe universiteit betrokken werd. Het laatste half jaar van zijn leven was hij psychiater en toegewijd medewerker van het Psychiatrisch Streekcentrum te Heerlen.

Bánki's verblijf in Utrecht werkte bepalend voor zijn historische belangstelling. De Utrechtse Universiteit heeft eeuwenlang studenten uit Hongarije aangetrokken, en de door Bleuland aangelegde verzameling van anatomische praeparaten boeide hem zeer.

Bánki was een gedegen medisch-historicus. Ook vanuit Maastricht bleef hij, indien enigszins mogelijk, medisch-historische bijeenkomsten in het midden des lands bezoeken. Ook nam hij deel aan, en sprak hij op internationale congressen, vooral als die in Oost-Europa werden gehouden. Hij kwam er niet steeds toe het gesprokene op schrift te stellen. Ook in zijn laatste jaren bleef zijn belangstelling onverflauwd. Nog in 1977 ontving hij op waardige wijze een gezelschap van Duitse (Nederrijnse) medisch historici.

Zijn heengaan betekent allereerst een smartelijk verlies voor zijn gezin: vrouw en drie jonge kinderen (een zoon uit zijn eerste huwelijk is cardioloog), maar het laat ook een leegte in de kleine kring van de beoefenaars van de geschiedenis der geneeskunde in Nederland. — De resultaten van zijn studies gaf hij weer in grotere of kleinere voordrachten. Waar hij kwam, was hij gaarne gezien. Zijn optreden getuigde van een zekere innerlijke rust en wekte vertrouwen. Zijn nagedachtenis blijft in piëteitvolle ere.

Historische publikaties van Dr. Ö. Bánki zijn:

- De Utrechtse Universiteit in de Hongaarse beschavingsgeschiedenis. *Jaarboekje van "Oud-Utrecht"* 1940, 87-117.
- Het levenswerk van professor Jan Bleulaud en zijn leerling en prosector Petrus Koning. *Ned. T. Geneesk.*, 83 (1940), 3838-44.

G. A. Lindeboom

WIE IS DIT? II.

Deze 19e-eeuwse lithografie bevindt zich in de kollektie van het Museum Boerhaave te Leiden. De identiteit van de voorgestelde is onbekend. De betreffende steendruk van J.P. Berghaus naar een daguerrotypie (Leiden, 4 augustus 1856) is een geschenk van Prof. H. Snellen; op de achterzijde is in potlood geschreven: Halbertsma? Inlichtingen zijn welkom.

AGENDA:

(De met een * gemerkte aankondigingen zijn voor de eerste maal opgenomen; zie ook p. 45-47 en p. 89-90)

1978

permanent: Inrichting van een 18e-eeuwse kraamkamer; Stedelijk Waagmuseum, Kaasmarkt 8, Enkhuizen.

heden-eind 1978: *Herdeningstentoonstelling Linnaeus*; Zoölogisch Museum, Plantage Middenlaan 53, Amsterdam.

heden-2 oktober: Tentoonstelling *William Harvey, de bloedsomloop en de bloedtransfusie*; Stedelijk Waagmuseum Enkhuizen.

*24 oktober: Promotie te Utrecht van drs. G.T. Haneveld over de pathologie in Utrecht 1800-1850.

*26 oktober: Opening jubileumtentoonstelling "Zuchten en Zweten"; Museum Boerhaave, Steenstraat 1A, Leiden.

28 oktober: Najaarsvergadering GeWiNa; Museum Boerhaave, Leiden.

In verband met het 50-jarig bestaan van zowel het Museum Boerhaave als het Utrechts Universiteitsmuseum zal deze dag het thema

“Natuurwetenschappen en Museum” van een aantal kanten bekeken worden.

PROGRAMMA:

9.00-10.00 uur: Speciale ledenvergadering i.v.m. statutenwijziging.

10.00-11.00 uur: Algemene ledenvergadering.

11.15-11.45 uur: Prof. Dr. H.A.M. Snelders (Bilthoven): Van naturalienkabinet tot museum.

11.45-12.15 uur: Dr. Th. J. Meyer over de structuur voor technisch-natuurwetenschappelijke musea.

12.15-12.45 uur: Drs. A.J.F. Gogelein (Leiden): Museum: archief of Disneyland?

12.45-14.30 uur: Lunch.

14.30-15.00 uur: Prof. Dr. A.M. Luyendijk-Elshout (Oegstgeest): Museum en Universiteit.

15.00-15.30 uur: Dr. P.H. Kylstra (Utrecht): Educatief aspect van het Utrechts Universiteitsmuseum.

15.30-16.00 uur: Drs. M. Fournier (Alphen aan den Rijn): Spierkracht en mechanische gymnastiek.

*31 oktober: Medisch Historische Club, Kasteeltje Heyendael, Geert Groteplein 9, Nijmegen.

20.00 uur: Dr. D. de Moulin, *Claude Bernard*.

*28 november: Medisch-Historische Club, Nijmegen (zie 31 oktober).

20.00 uur: Dr. J.P. Verhave, *Bestudering en bestrijding van eertijds inheemse malaria in Nederland*. Met vooroorlogse film.

9 december: 10e Medisch Historische Dag; Medisch Encyclopedisch Instituut, Vrije Universiteit, Amsterdam.

*19 december: Medisch-Historische Club, Nijmegen (zie 31 oktober).

20.00 uur: Drs. M.J. van Lieburg, *William Harvey (1578-1657) en de ontvangst van zijn "De Motu cordis" (1628) in Nederland*.

18 januari: Inaugurale oratie Prof. Dr. H.A.M. Snelders; Landbouwhogeschool Wageningen.

20-21 april: Conferentie over maatschappijgeschiedenis. *Techniek als centrale factor in de maatschappelijke verandering*; Kerk en Wereld, Driebergen.

22-25 augustus: Symposium Huygens (zie blz. 154-155).

BOEKBESPREKINGEN

David Hume, *Het menselijk inzicht. Een onderzoek naar het denken van de mens*. Vertaling en inleiding van dr. J. Kuin. (Meppel, Amsterdam: Boom, 1978), 218 p., ingen. f29,50 (Boom klassiek, 6).